

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
PL 77
67101 Kokkola
kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Viite: Lausuntopyyntö 2.2.2023 (EPOELY/1007/2021)

Lausunto Perhon Kokkonevan tuulivoimahankkeen sähkönsiirron Pohjoisnevan Natura 2000 -alueen Natura-arvioinnista

Suomen Hyötytuuli Oy on toteuttanut osana Perhon Kokkonevan tuulivoimahankkeen YVA-lain (252/2017) mukaista ympäristövaikutusten arviointia luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukaisen Natura-arvioinnin seuraaville kohteille:

Hangasneva – Säästöpiirinneva (FI1001010, SAC)
Patanajärvenkangas (FI1001003, SAC)
Pohjoisneva (FI0800012, SAC)
Hötölamminneva (FI1001011, SAC)

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on pyytänyt luonnonsuojelualueen haltijoilta ja luonnonsuojeluviranomaisilta luonnonsuojelulain 65 §:n 2 mom. mukaista lausuntoa tehdyistä arvioinneista.

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) antaa lausunnon toimialueellaan osittain sijaitsevasta Pohjoisneva (FI0800012, SAC) Natura 2000 -aluetta koskevasta Natura-arvioinnista (FCG Finnish Consulting Group Oy, 4.1.2023. Perhon Kokkonevan sähkönsiirron Natura-arviointi).

Natura-arviointi

Pohjoisnevan Natura 2000 -alue on pinta-alaltaan 2341 hehtaarin laajuinen luontodirektiivin (SAC) mukainen kohde. Ko. Natura-alue on laaja aluekokonaisuus, johon kuuluu useita jo perustettuja soidensuojelualueita ympäristöineen sekä niihin liittyviä harju- ja dyynimuodostumia sekä järviä. Kohde sijaitsee Alajärven ja Kyyjärven kunnissa kahden eri maakunnan alueella.

Pohjoisnevan Natura-alueelle kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu sähkönsiirron vaihtoehto B:n osalta. Sähkönsiirron vaihtoehdossa B (VE B), Kokkonevan tuulivoimahanke liitetään Alajärven sähköasemaan noin 32 km pitkällä ilmajohdolla. Voimajohtoon toteuttamistapa on 110, 220 tai 400 kV ilmajohto. Ilmajohto rakennetaan kokonaan olemassa olevan

31.3.2023

Elenia Oy:n Perho-Alajärvi 110 kV johtokäytävän vieressä noin 25 kilometrin matkalta.

Pohjoisnevan Natura-alue koostuu kolmesta erillisestä osasta. Voimajohtoreitti B kulkee Ylimmäisennevan ja Pohjoisneva-Ahvenlamminnevan välistä. Lähimmillään voimajohtoreitti on Ylimmäisennevan eteläosassa noin kahdensadan metrin päässä ja Ahvenlamminnevan ja Pohjoisnevan pohjoispuolella noin sadan metrin päässä. Olemassa olevan voimajohtokäytävän viereen rakennettava voimajohto tarvitsee puutonta tilaa noin 40 metriä.

Vaikutukset luontotyypeihin

Arvion näkemyksen mukaan voimajohtoreittivaihtoehdossa ei ole suoria eikä välillisiä vaikutuksia Natura-alueen luontotyypeihin: puiden poistosta johtuva reunavaikutus ei ulotu Natura-alueelle ja voimajohtoreitin ja Natura-alueen osien välillä on topografinen korkeusero, tai tie vedenjakajana, jolloin pintavesien virtaussuunta on poispäin Natura-alueesta, jolloin kohtuullisen etäälle sijoittuvalla voimajohtojon rakentamisella ei ole hydrologisia vaikutuksia.

Vaikutukset lajeihin

Pohjoisnevan Natura-alueen suojeluperustelajeina ovat saukko ja metsäpeura. Luontodirektiivin mukaisina kohteina Natura-alueisiin liitetyillä alueilla maakotka ei lukeudu alueiden suojeluperusteisiin, mutta voidaan vakiintuneen käytännön mukaisesti lukea kuuluvan alueen luontotyypeille ominaiseen lajistoon.

Voimajohto sijoittuu alueella olemassa olevan voimajohtojon rinnalle eikä suoria elinympäristövaikutuksia kohdistu lainkaan Natura-alueelle.

Arvion mukaan metsäpeuran ja saukon osalta vaikutukset ovat lähinnä rakentamisaikaisia häiriövaikutuksia, jotka ilmenevät sähkönsiirron rakentamisesta aiheutuvana meluna sekä mm. ihmisten ja koneiden liikkumisena sähkönsiirtoreittien alueella sekä rakennustyömaille johtavien kulkureittien varrella. Häiriövaikutukset voivat ilmetä myös karkottavina, jolloin eläinten häiriönsietokynnys ylittyy ja ne välttelevät liikkumista alueella tai sen läheisyydessä. Maakotkan nykytila sekä lajiin kohdistuvat vaikutukset on esitelty tarkemmin Natura-arvioinnin liitteenä olevassa salassapidettävässä erillisraportissa (Liite 11).

metsäpeura

Sähkönsiirron vaikutukset Pohjoisnevan suojeluperusteena olevalle metsäpeuralle arvioidaan vähäisiksi. Varovaisuusperiaatteen mukaan vaikutusten lieventämiseksi rakennustoimet voi sijoittaa peuran vasontakauden ulkopuolelle.

31.3.2023

saukko

Saukon elinympäristöjä ei sijoitu suunnitellulle voimajohdon alueelle, eikä suoria vaikutuksia arvioida muodostuvan. Sähkönsiirron vaikutukset Pohjoisnevan suojeluperusteena olevalle saukolle arvioidaan vähäisiksi.

maakotka

Sähkönsiirtovaihtoehto VE B sijoittuu Pohjoisnevan kohdalla lähes 11 km matkalta kotkareviirin keskeisille osille tai aivan niiden lähialueelle, jossa kotkan voidaan arvioida liikkuvan ja saalistavan enemmän kuin muualla reviirin alueella. Vaihtoehto B sijoittuu olemassa olevien voimajohtolinjojen yhteyteen ja sen molemmin puolin sijaitsee saman maakotkareviirin pesäpaikka.

Arviossa todetaan, että vaikka johdinten määrä johtoaukealla kasvaa, ei tällä arvioida olevan merkittävää vaikutusta kotkan riskiin törmätä voimajohtoihin, koska voimajohdot sijoittuvat vain hyvin pieneltä osalta avoimeen ympäristöön ja harvapuustoisille alueille ja pääosiltaan sulkeutuneemmille metsäalueille. Voimajohtoreitin B osalta kotkan elinympäristöihin ja saalistusalueisiin kohdistuvat vaikutukset arvioidaan melko vähäisiksi, koska olemassa oleva johtokäytävä levenee melko vähän suhteessa nykytilanteeseen. Toisaalta leveä johtokäytävä saattaa myös näyttäytyä kotkalle harvapuustoisena alueena ja houkutella sitä saalistamaan alueelle, jolloin kotkan riski törmätä johtimiin kasvaa. Etenkin käytössä olevan pesäpaikan lähimmillä alueilla voimajohdon rakentamisaikaiset häiriövaikutukset arvioidaan sähkönsiirron merkittävimmäksi vaikutusmekanismiksi tässä hankkeessa, vaikka voimajohdoilta ei olekaan suoraa näköyhteyttä pesän suuntaan. Maakotkan vaikutuksia arvioivan erillisraportin mukaan suunnitellun sähkönsiirron vaikutusten em. kotkareviirillä arvioidaan kokonaisuutena kasvavan enintään kohtalaisesti suhteessa nykyisin alueella olevien voimajohtojen vaikutuksiin, jos voimajohtojen rakentaminen tapahtuu herkimmän pesimäkauden ulkopuolella.

Yhteisvaikutukset

Pohjoisnevan Natura-alueen suojeluperusteina oleville saukolle ja metsäpeuralle vaikutukset arvioidaan vähäisiksi tai metsäpeuran osalta korkeintaan kohtalaisiksi, sillä Pohjoisnevan Natura-alueen läheisyyteen sijoittuu hieman jo toiminnassa olevaa tuulivoimaa sekä suunnitteilla olevia tuulivoimahankkeita. Lähimpiä tuulivoima-alueita ovat Alajoki-Peuralinna, Suolasalmenharju, Möksy laajennusalueineen sekä Kauniskangas. Voimajohtohanke yksistään lisää metsäpeuraan kohdistuvia yhteisvaikutuksia kuitenkin suhteellisen vähän sijoituessaan olemassa olevan voimajohdon rinnalle suurelta osin myös vaihtoehdoissa B.

Voimajohtoreittivaihtoehdon VE B läheisyydessä sijaitsevalle kotkareviirille sijoittuu jo tällä hetkellä vähäisesti tuotannossa olevaa tuulivoimaa. Lisäksi reviirillä rakennetaan lisää tuulivoimaloita useammallakin alueella, joista osa sijoittuu elinympäristömallilla tarkasteltaessa myös kotkareviirin

31.3.2023

keskeisille alueille. Arvion mukaan suunnitellun voimajohtoreitin merkitys kokonaisuudessaan on vähäisempi kuin tuulivoimaloiden merkitys, mutta reiviirin keskeisille alueille sijoituessaan tuulivoimaloilla ja sähkönsiirtoreiteillä saattaa olla vähintään kohtalaisia yhteisvaikutuksia voimajohtoreittivaihtoehdon VE B läheisyydessä sijaitsevan kotkareviirin elinvoimaisuuteen. Maakotka ei ole alueen suojeluperusteena, mutta on arvioitu alueen luontotyypeille ominaisena lajina.

Lieventämistoimet

Vaikutusten lieventämistoimenpiteiksi esitetään rakennustoimien sijoittaminen metsäpeuran lisääntymisajan ulkopuolelle, saukon osalta rakennustoimien sijoittaminen talviaikaan sekä maakotkan osalta Törmäyksiä vähentävät huomiomerkinnät voimajohtoissa sekä ns. istumapuomien asennus voimajohtopylväisiin. Häiriön välttämiseksi voimajohtoreitin rakentamista maakotkareviirin keskeisillä alueille suositellaan pesimäkauden (1.2.–31.7.) ulkopuolella.

Johtopäätökset

Arvion johtopäätöksenä hankkeella ei ole vaikutuksia Pohjoisnevan Natura-alueen eheyteen eikä suoria tai välillisiä vaikutuksia Natura-alueen luontotyypeihin.

Kokonaisuutena sähkönsiirron vaikutukset Pohjoisnevan suojeluperusteena olevalle metsäpeuralle ja saukolle arvioidaan vähäisiksi. Varovaisuusperiaatteen mukaan vaikutusten lieventämiseksi rakennustoimet voi sijoittaa peuran vasontakauden ulkopuolelle.

Sähkönsiirron reittivaihtoehdolla B on enintään kohtalaisia vaikutuksia alueen maakotkareviirin elinympäristöihin ja saalistusaluealueisiin, koska olemassa oleva johtokäytävä levenee melko vähän suhteessa nykytilanteeseen. Vaikka johdinten määrä johtoaukealla kasvaa, ei tällä arvioida olevan merkittävää vaikutusta kotkan riskiin törmätä voimajohtoihin. Sähkönsiirtovaihtoehdolla B ja lähialueiden suunnitelluilla tai käytössä olevilla tuulivoimaloilla on enintään kohtalainen yhteisvaikutus Pohjoisnevan Natura-alueen läheisyydessä olevalle maakotkareviirille.

Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunto

ELY-keskus on perehtynyt arviointiraporttiin ja sen liitteenä olevaan erilliseen maakotkaselvitykseen (Liite 11, salassapidettävä). Arvioinnissa on otettu huomioon Natura-alueen luontodirektiivin mukaisena suojeluperusteena olevat luontotyypit ja lajit. Lisäksi on arvioitu vaikutukset maakotkaan (VU) Pohjoisnevan Natura-alueen luontotyypeille ominaisena lajina. ELY-keskus yhtyy arvioinnin johtopäätökseen, jonka mukaan hanke ei todennäköisesti merkittävästi heikennä Pohjoisnevan Natura-alueen suojelun perusteena olevia luontotyypejä.

31.3.2023

Metsäpeuraan ja saukkoon kohdistuvien vaikutusten osalta ELY-keskus yhtyy arvioinnin päätelmään, että vaikutukset jäänevät vähäisiksi tai metsäpeuran osalta korkeintaan kohtalaisiksi.

Keski-Suomen ELY-keskus katsoo, että arviossa haittoja merkittävästi lieventäväksi tekijäksi arvioitujen lieventämistoimien avulla voidaan vähentää Natura-alueen linnustoon, erityisesti maakotkaan, kohdistuvaa häiriövaikutusta. Tästä syystä mahdollisia rakentamistoimia ei tule tehdä maakotkan pesimäaikaan ja voimajohdot, mukaan lukien varsinaisten sähkönsiirtojohtimien lisäksi ylimmät ukkosenjohdattimet, tulee huomiomerkitä mahdollisten törmäyksien välttämiseksi.

Natura-arvion mukaan maakotkaan kohdistuu enintään kohtalaisia yhteisvaikutuksia ja erillisen maakotkaselvityksen mukaan vähintään kohtalaisia yhteisvaikutuksia.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan maakotkaan kohdistuvia voimajohdon (sähkönsiirtovaihtoehto VE B) yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa ei ole riittävästi pystytty selvittämään, jotta niiden merkittävyttä voitaisiin arvioida. Koska läheisen Peuralinnan tuulivoimahankkeen (rakenteilla) tuulivoimaloita on suunniteltu sijoittuvan maakotkan ydinreviirille, ELY-keskus pitää todennäköisenä, että maakotkaan kohdistuvat haitalliset yhteisvaikutukset muodostuvat merkittäviksi toisin kuin arvioinnissa esitetään.

Maakotkaan kohdistuvat merkittävät haittavaikutukset voivat vaikuttaa reviirin elinkelpoisuuteen ja siten kielteisesti myös Pohjoisnevan Natura-alueen eheyteen. Jos laji ei kykene pitkällä aikavälillä säilymään alueella, voidaan eheyteen katsoa syntyvän merkittävä kielteinen vaikutus.

Maakotkaan kohdistuvia yhteisvaikutuksia ei ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ole arvioitu riittävästi koskien samalla reviirillä sijaitsevan voimajohtoalueen laajenemisen, johtomäärän kasvun ja Peuralinnan tuulivoimahankkeen aiheuttamaa törmäysriskiä ja vaikutuksia elinympäristöön em. maakotkareviirin osalta. Yhteisvaikutuksen merkittävyuden selvittämiseksi tulisi arvioida Peuralinnan tuulivoimalan törmäysriski törmäysriskimallinnuksen avulla, jolloin voitaisiin arvioida yhteisvaikutus voimajohdon (VE B) törmäysriskin kanssa. Myös elinympäristövaikutus (reviirin pinta-alan supistuminen) tulisi arvioida tarkemmin yhteisvaikutusten osalta. ELY-keskus katsoo, että maakotkaa koskevaa arvioinnin loppupäätelmää maakotkaan kohdistuvien vaikutusten osalta ei voida edellä esitetyn perusteella pitää riittävän perusteltuna.

ELY-keskuksen johtopäätös

ELY-keskus ei pidä arviointia ja sen perusteluja riittävänä. Esitetyn arvioinnin perusteella ei voida sulkea pois merkittävien haittavaikutusten muodostumista koskien maakotkaa. Maakotkareviirin elinkelpoisena säilymisellä on vaikutusta myös Pohjoisnevan Natura-alueen eheyteen. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti maakotkaa koskevaa arviointia tulee täydentää edellä mainittujen puutteiden osalta.

31.3.2023

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt biologi Ilona Helle ja ratkaissut yksikön päällikkö Johanna Viljanen.

Lausunnon valmisteluun on osallistunut myös biologi Tomi Hakkari.

Jakelu

kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Tiedoksi

Ympäristöministeriö (kirjaamo.ym@ymparisto.fi)

Tämä asiakirja KESELY/245/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KESELY/245/2023 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Viljanen Johanna 31.03.2023 15:12

Esittelijä Helle Ilona 31.03.2023 13:46